

Verantwoording afleggen

Het bestuur legt over het gevoerde beleid verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan. Het interne toezicht is ingevuld door een visitatiecommissie die ad hoc wordt samengesteld. De leden van de visitatiecommissie zijn op geen enkele wijze, anders dan uit hoofde van die commissie, actief betrokken bij het functioneren van het fonds.

Verantwoordingsorgaan

Het bestuur legt jaarlijks verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan over het beleid en de uitvoering ervan. Daarnaast voert het orgaan met het bestuur de dialoog over het toekomstige beleid.

Op 30 mei 2013 legde het bestuur verantwoording af, mede aan de hand van het jaarverslag 2012.

Het verantwoordingsorgaan is van mening dat:

- het bestuur in 2012 op een goede wijze de bestuurstaken van het fonds heeft vervuld;
- het beleid van het bestuur op adequate wijze is vormgegeven,
- waarbij voldoende rekening is gehouden met toekomstige ontwikkelingen;
- het bestuur voldoende en adequaat opvolging heeft gegeven aan de conclusies en aanbevelingen van de visitatiecommissie, hetgeen heeft geleid tot proces- en documentatieverbeteringen.

Intern toezicht

Het interne toezicht beoordeelt kritisch het functioneren van (het bestuur van) het pensioenfonds. Het interne toezicht bij het fonds gebeurt eens in de drie jaar door een visitatiecommissie. De beoordeling in 2012 vond plaats over de jaren 2009 tot en met 2011.

De visitatiecommissie heeft zich voornamelijk geconcentreerd op:

- beleids- en bestuursprocedures en –processen;
- ‘checks en balances’ binnen het fonds;
- de wijze waarop het fonds wordt aangestuurd;
- de wijze waarop het bestuur omgaat met de risico's op langere termijn;
- kwaliteit en volledigheid van de besluitvormingsprocessen van het beleggingsbeleid en het vermogensbeheer, zowel van de beleggingscommissie als van het bestuur;

- complexiteit van de pensioenreglementen en de noodzakelijke aandacht daarbij voor evenwichtige belangenbehartiging.

De visitatiecommissie heeft een rapport opgesteld met haar bevindingen, conclusies en aanbevelingen. Het rapport is in juni 2012 met het bestuur besproken. De visitatiecommissie complimenteert het bestuur met de door haar gehanteerde werkwijze. Zij constateert dat de beoordelingsperiode voor het fonds bewogen is geweest, zowel door de fusie met het Pensioenfonds Suiker 2007 als ten gevolge van de turbulentie op de financiële markten. Met de aanpak van het risicobeheer is een aanzienlijke verbetering gerealiseerd.

De visitatiecommissie vraagt aandacht voor:

- De vastlegging van argumentaties en afwegingen in documentatie en notulen bij finale beslissingen.
- Evenwichtige belangenbehartiging, gezien de complexiteit door de diverse reglementen met de vele uitzonderingen, en de vertaling daarvan in de uitvoeringsovereenkomst.
- Het duidelijk vastleggen welke rapportages van het vermogensbeheer leidraad zijn voor de beleggingscommissie en het bestuur.

Het bestuur heeft met veel interesse kennisgenomen van het oordeel van de visitatiecommissie. Een aantal van de geconstateerde aandachtspunten wordt (verder) opgevolgd.

Het bestuur stelt de positief kritische houding van de visitatiecommissie zeer op prijs en spreekt haar waardering uit voor de kwaliteit van haar analyse en de constructieve samenwerking tijdens het onderzoek.

STICHTING PENSIOENFONDS KONINKLIJKE COSUN

Postbus 3411, 4800 MG Breda
Telefoon (076)5303410

Samenstelling per 31 december 2012:

BESTUUR

Namens werkgevers

Chr.H. Kraaijmes
W.P.C. van den Nieuwenhof (voorzitter)
W.P.A. Pirée
J. Scheper
T.A. van de Werken

Namens werknemers

A.P.J. Damen
O.A. van Rheenen
P.W.M. van Veldhoven
J.P.M. Vriens

Namens pensioengerechtigden

A.J. van Dienst

DEELNEMERSRAAD

Namens werknemers

E. de Been (secretaris)
J.O. Bruijns
C.J. van Langebeeke (voorzitter)
J. Schuurman
B. van Oudheusden

Namens pensioengerechtigden

D.G. van der Eijk
J. van Laar
D. van Nes
M.A.T. van Os-Mulder
A.J.V. Uitdehaag

VERANTWOORDINGSORGAAN

W.H. Dijkstra (namens pensioengerechtigden)
C.J. Menkhorst (namens werkgever)
M.M.H. Rutten (namens werknemers)

Stichting Pensioenfonds Koninklijke Cosun

Van NU naar LATER

NR. 7 juni 2013

Verkort
Jaarverslag
2012

Verkort jaarverslag 2012

Voor u ligt het verkort jaarverslag 2012 van Pensioenfonds Cosun. Hiermee informeert het bestuur u over de situatie van het pensioenfonds. In het jaarverslag staat onder andere hoe het met de beleggingen van het fonds gaat. Tevens zijn de bevindingen van het verantwoordingsorgaan opgenomen. Dit orgaan beoordeelt hoe het bestuur het afgelopen jaar heeft gehandeld. Verder heeft in 2012 een periodiek onderzoek naar de uitvoering van de beleidsprocedures en -processen plaatsgevonden door een visitatiecommissie. Ook hiervan worden in dit jaarverslag de bevindingen en aanbevelingen aan het bestuur vermeld.

In juni heeft het bestuur van Stichting Pensioenfonds Koninklijke Cosun het jaarverslag 2012 vastgesteld. Dit telt negentig pagina's. In het officiële verslag zijn alle verplichte cijfers en een volledig overzicht van de werkzaamheden en activiteiten van het fonds over 2012 opgenomen. Het complete jaarverslag (inclusief jaarrekening) vindt u op: www.cosun.nl/Over_Cosun/Pensioenfondsen/Stichting_Pensioenfonds_Koninklijke_Cosun/Jaarverslagen.

Belangrijkste cijfers

	2012	2011
Aantallen verzekerden		
Actieve deelnemers	1.086	1.140
Premievrije deelnemers	585	577
Pensioengerechtigden	1.560	1.513
Totaal	3.231	3.230
Premie- en pensioenuitkeringen		
Premie	16.838	11.991
Pensioenuitkeringen	20.889	19.668
Toeslagverlening inactieven per 1 januari 2013 respectievelijk 2012	2,65%	1,59%
Vermogenssituatie en solvabiliteit		
Pensioenvermogen	729.384	645.027
Pensioenverplichtingen	609.231	555.366
Dekkingsgraad	119,7%	116,1%
Beleggingen voor risico deelnemers	13.604	11.273
Beleggingsrendementen		
Beleggingsrendement excl. renteafdekking	7,60%	-4,10%
Beleggingsrendement incl. renteafdekking	12,90%	7,00%
Netto gemiddeld 5-jaarsrendement	8,41%	6,37%

Belangrijkste ontwikkelingen in 2012

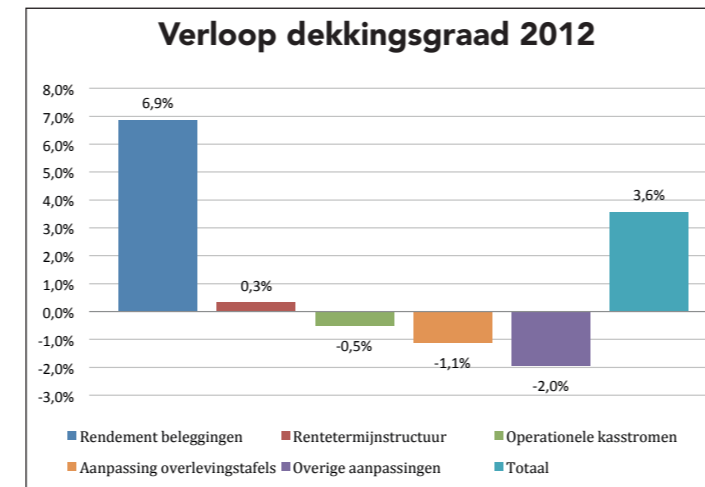
- Het fonds heeft een positief beleggingsrendement behaald van 12,9%. Dit is inclusief het resultaat op afdekking van het renterisico.
- Het pensioenvermogen (=bezittingen minus kortlopende schulden) steeg met € 84,4 miljoen. De stijging kwam vooral door het positieve beleggingsresultaat van € 85,2 miljoen dat het fonds in 2012 behaalde.
- De rekenrente is gedaald van 2,73% per 31 december 2011 naar 2,33% per 31 december 2012. Aan de hand van die rente berekent het pensioenfonds hoeveel

geld het moet aanhouden (voorziening pensioenverplichtingen) om de toekomstige pensioenen te kunnen betalen. Hoe lager de rekenrente, hoe hoger de verplichtingen. De rentedaling heeft geleid tot een ophoging van de voorziening pensioenverplichtingen met € 41,6 miljoen. Op de beleggingen (renteswaps) die dienen ter afdekking van het risico van dalende rente, heeft het fonds een positief resultaat behaald van € 46,8 miljoen waardoor de hoger aan te houden voorziening ruimschoots wordt gecompenseerd.

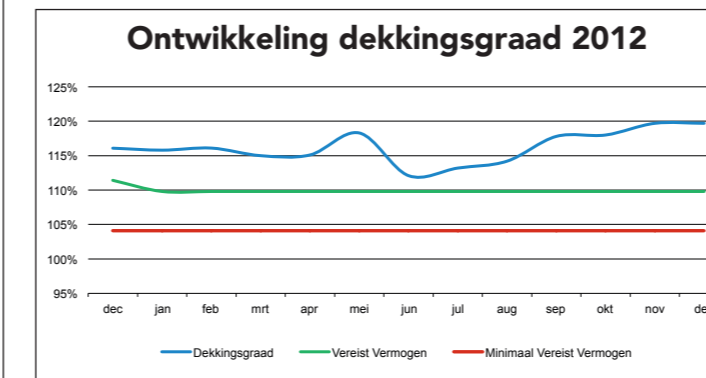
- In september 2012 heeft het Actuariële Genootschap een nieuwe overlevingstafel gepubliceerd. De hieruit voortvloeiende toename van de levensverwachting heeft tot een stijging van € 5,5 miljoen van de voorziening pensioenverplichtingen geleid.
- In het verslagjaar heeft De Nederlandsche Bank een nieuwe waarderingmethodiek voor de pensioenverplichtingen voorgeschreven. Zonder deze voorgeschreven, iets hogere rekenrente ten opzichte van de marktrente, zou de dekkingsgraad ongeveer 4-procentpunten lager zijn uitgekomen.
- In maart 2012 heeft het bestuur besloten om de pensioenen van de niet-actieven per 1 januari 2012 met 1,59% te verhogen. De koopsom van deze toeslagverlening bedraagt € 4,8 miljoen.
- Het fonds heeft in november 2012 een eenmalig bedrag van € 3,6 miljoen ontvangen vanwege de liquidatie van de Stichting Suiker Unie Herverzekering Arbeidsongeschiktheidsrisico (SUHA).
- 2012 werd met een positief saldo van € 30,5 miljoen afgesloten.

Dekkingsgraad stijgt in tweede helft van 2012

De dekkingsgraad is de vergelijking tussen de waarde van de bezittingen van het fonds en de berekening van de pensioenverplichtingen. Als de bezittingen (het pensioenvermogen), zoals bij ons fonds, hoger uitkomen dan de pensioenverplichtingen, ligt de dekkingsgraad boven de 100%. De dekkingsgraad van het fonds bedroeg eind 2012 119,7% tegenover 116,1% eind 2011. Onderstaande grafiek splitst de toename van 3,6%-punt op naar oorzaak.

De dekkingsgraad kan dagelijks veranderen als gevolg van waardering van de beleggingen, rentewijzigingen en kasstromen. Onderstaande figuur geeft de ontwikkeling van de dekkingsgraad van het fonds weer, samen met de wettelijk (minimaal) vereiste dekkingsgraad. Deze wordt berekend met de bestaande strategische verdeling van de beleggingen. Daarbij wegen de risico's van de verschillende beleggingscategorieën mee. Bij een daling van de dekkingsgraad tot onder 109,8% is er sprake van een reservetekort.

Bestuursvergaderingen

Het bestuur van het fonds heeft in 2012 tien keer vergaderd. Daarnaast kwamen vertegenwoordigers van het bestuur vijf keer bijeen met de deelnemersraad.

Verder hebben vertegenwoordigers van het bestuur twee keer overleg gevoerd met het verantwoordingsorgaan. In deze bijeenkomsten is een aantal beleidsonderwerpen nader toegelicht.

Naast de periodiek terugkerende onderwerpen, heeft het bestuur in 2012 onder andere aandacht besteed aan:

- vaststellen van het jaarplan beleggingen 2012;
- beleid voor de afdekking renterisico, securities lending en verantwoord beleggen;
- opstellen investment beliefs (beginselen bestuur over beleggingsbeleid);
- evaluatie ontwikkeling en beheersing van belangrijkste fondsrisico's;
- opstellen crisisplan;
- aanpassingen pensioenreglementen;
- overgang naar nieuwe overlevingstafel;
- effecten invoering nieuwe methode om pensioenaanspraken te waarderen;

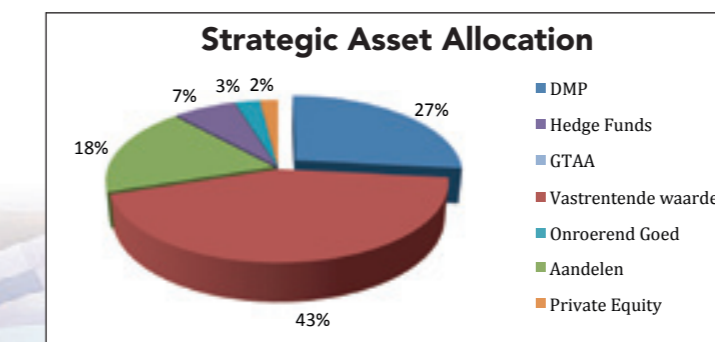
- uitkomsten ALM-studie, continuïteitsanalyse en noodzakelijk te nemen maatregelen;
- toeslagverlening inactieven per 1 januari 2012;
- premiebeleid en -vaststelling 2012 en 2013;
- herijking formele fondsdocumenten;
- evaluatie dienstverlening fiduciair manager;
- opdracht aan en bevindingen van visitatiecommissie;
- functieprofielen bestuurders en voorzitter;
- verkiezingen en benoemingen bestuur, deelnemersraad en verantwoordingsorgaan alsmede vaststellen van portefeuilleverdeling en functies bestuursleden;
- toetsen van collectieve deskundigheid van het bestuur;
- hoofdlijnennotitie herziening Financieel Toetsingskader pensioenen;
- bezetting uitvoeringsorganisatie.

Beleggingen: opnieuw een turbulent jaar

Het belangrijkste risico voor het fonds is het beleggingsrisico. Dit is te omschrijven als de kans dat de rendementen op de beleggingen zich anders ontwikkelen dan de benodigde rentetoevoeging aan de voorziening pensioenverplichtingen. Het bestuur van het fonds heeft in haar (beleggings)beleid opgenomen hoeveel risico mag worden genomen. De mate van dit risico hangt af van de financiële positie van het fonds: hoe hoger de dekkingsgraad des te meer risico mag worden genomen.

De beleggingsportefeuille is verdeeld in een Duration Matching Portefeuille (DMP) en een Rendementsportefeuille. De DMP moet met name het risico van een dalende rente afdekken. Als de rente daalt, moet het fonds een hogere pensioenvoorziening aanhouden. De DMP voorkomt dat door zo'n daling onvoldoende vermogen in het fonds aanwezig is. Deze DMP bestaat uit renteswaps. De overige beleggingscategorieën vallen onder de Rendementsportefeuille. Deze heeft vooral ten doel om de toeslagambitie te kunnen nakomen en is met het oog hierop risicovoller ingericht.

Onderstaande grafiek geeft de strategische verdeling (risicoprofiel) weer van de beleggingsportefeuille van het fonds per 31 december 2012.

Opnieuw was het een turbulent jaar voor beleggers in een markt die werd gedomineerd door de eurocrisis en een verdere verslechtering van de wereldeconomie. De beleggingsresultaten voor het fonds zijn tegen die achtergrond redelijk goed te noemen. De Rendementsportefeuille behaalde een rendement van 7,6%. Het jaarrendement van de totale portefeuille, dus inclusief DMP, kwam uit op 12,9%.

Per beleggingscategorie bedraagt het rendement:

	Rendementen 2012 in %	
Vastrentende waarden	7,0	
Obligaties wereldwijd	5,3	
Obligaties opkomende markten	9,9	
Investment grade Euro Credit	16,1	
Investment grade Euro High Yield Bond	10,6	
Cash incl. vreemde valuta	6,0	
Niet beursgenoteerde vastgoed (fondsen)	-6,7	
Aandelen	16,1	
Aandelen wereldwijd	16,1	
Aandelen opkomende markten	15,3	
Beursgenoteerde infrastructuur	6,6	
Beursgenoteerd vastgoed	14,3	
Private Equity	6,4	
Hedge funds:	2,4	
Hedge funds	0,6	
Global Tactical Asset Allocation (GTAA)	5,3	
Totaal Rendementsportefeuille	7,6	
Duration Matchingportefeuille (afdekking renterisico)	29,6	
Totaal	12,9	